

**NGHIÊN CỨU CÁC MỐI QUAN HỆ LIÊN CÁ NHÂN (RHETT - SCARLETT)
QUA TÁC PHẨM “GONE WITH THE WIND” (CUỐN THEO CHIỀU GIÓ)
VÀ NHỮNG ỨNG DỤNG TRONG DẠY HỌC NGOẠI NGỮ
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SÀI GÒN**

*A study of the interpersonal relationships (Rhett - Scarlett) in the work
“Gone with the wind” (Cuốn theo chiều gió) and their applications in foreign language
teaching at Saigon University*

Trần Thị Kim Tuyền

Trường Đại học Sài Gòn

TÓM TẮT

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, khả năng giao tiếp giữa các nền văn hóa khác nhau ngày càng trở nên quan trọng, đặc biệt là trong môi trường học tập. Việc hiểu biết về các mối quan hệ cá nhân trong văn học không chỉ giúp sinh viên nâng cao kỹ năng ngôn ngữ mà còn góp phần phát triển nhận thức văn hóa và cảm xúc. Trường Đại học Sài Gòn, với sứ mệnh đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, đang tìm kiếm những phương pháp giảng dạy mới mẻ và sáng tạo để đáp ứng nhu cầu học tập của sinh viên. Bài nghiên cứu này nhằm cung cấp một cái nhìn sâu sắc về cách mà phân tích mối quan hệ giữa các nhân vật trong văn học có thể được áp dụng để cải thiện kỹ năng giao tiếp, kỹ năng phiên dịch và khả năng hiểu biết văn hóa của sinh viên trong quá trình học ngoại ngữ. Mục tiêu chính của bài viết là khám phá các giai đoạn phát triển của mối quan hệ Rhett-Scarlett và rút ra các ứng dụng thiết thực trong giảng dạy ngoại ngữ, nhằm nâng cao khả năng giao tiếp cho sinh viên. Bài viết sử dụng phương pháp phân tích đối chiếu, kết hợp với lý thuyết tâm lý học và văn hóa, để làm rõ các khía cạnh giao tiếp và tương tác của các nhân vật trong tác phẩm. Kết quả cho thấy rằng mối quan hệ giữa Rhett và Scarlett không chỉ phản ánh những xung đột cá nhân mà còn gợi mở về các giá trị văn hóa và xã hội. Phân tích này cung cấp cái nhìn sâu sắc về cách cảm xúc và ngữ cảnh ảnh hưởng đến giao tiếp. Bài viết khẳng định rằng việc áp dụng phân tích mối quan hệ trong văn học vào giảng dạy ngoại ngữ có thể giúp sinh viên hiểu rõ hơn về ngữ nghĩa và ngữ cảnh, từ đó cải thiện kỹ năng phiên dịch, kỹ năng giao tiếp trong thực tế của sinh viên.

Từ khóa: *Quan hệ liên cá nhân, Rhett, Scarlett, Gone with the wind, Cuon theo chieu gio, day hoc ngoai ngu.*

ABSTRACT

In the context of globalization, the ability to communicate across different cultures is becoming increasingly important, especially in educational environments. Understanding personal relationships in literature not only helps students enhance their language skills but also contributes to the development of cultural and emotional awareness. Saigon University, with its mission to train high-quality human resources, is seeking innovative and creative teaching methods to meet students' learning needs. This research aims to provide insights into how the analysis of character relationships in literature can be applied to improve students' communication skills, interpreting skills, and cultural understanding during

foreign language learning. The main objective of the article is to explore the developmental stages of the Rhett-Scarlett relationship and draw practical applications for foreign language teaching, aimed at enhancing students' communication abilities. The article employs a contrastive analysis method, combined with psychological and cultural theories, to clarify the communication aspects and interactions of the characters in the work. The results indicate that the relationship between Rhett and Scarlett not only reflects personal conflicts but also reveals cultural and social values. This analysis provides insights into how emotions and context influence communication. The article asserts that applying relationship analysis in literature to foreign language teaching can help students gain a better understanding of meaning and context, thereby improving their interpreting skills and real-world communication abilities.

Keywords: *Interpersonal relationships, Rhett, Scarlett, Gone with the wind, Cuốn theo chiều gió, foreign language teaching.*

1. Dẫn nhập

Tác phẩm *Gone with the Wind* của Margaret Mitchell không chỉ là một kiệt tác văn học mà còn phản ánh sâu sắc những biến động xã hội và tâm lý của miền Nam Mỹ trong giai đoạn trước và sau Nội chiến. Mối quan hệ giữa hai nhân vật chính, Rhett Butler và Scarlett O'Hara, là trung tâm câu chuyện, thể hiện sự phức tạp trong tình yêu, lòng kiêu hãnh và xung đột nội tâm. Qua đó, tác phẩm không chỉ phản ánh những vấn đề cá nhân mà còn gợi mở những giá trị văn hóa và xã hội của thời kỳ lịch sử đó.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa, việc nghiên cứu các mối quan hệ liên cá nhân trong văn học là rất quan trọng, đặc biệt trong dạy học ngoại ngữ. Tại Đại học Sài Gòn, việc tích hợp văn học vào giảng dạy ngoại ngữ sẽ giúp sinh viên nâng cao kỹ năng ngôn ngữ và phát triển nhận thức văn hóa. Nghiên cứu này nhằm phân tích sự phát triển mối quan hệ Rhett-Scarlett và ứng dụng vào giảng dạy biên phiên dịch, giao tiếp liên văn hóa. Đồng thời, nghiên cứu đề xuất phương pháp giảng dạy sáng tạo, giúp sinh viên nâng cao kỹ năng mềm và hiểu sâu hơn về ngữ cảnh văn hóa trong giao tiếp quốc tế.

2. Tổng quan nghiên cứu và những vấn đề lý thuyết có liên quan

2.1. Tổng quan tình hình nghiên cứu

Nghiên cứu về mối quan hệ giữa Rhett Butler và Scarlett O'Hara trong tác phẩm "Gone with the Wind" (Cuốn theo chiều gió) không chỉ mang lại cái nhìn sâu sắc về tâm lý nhân vật mà còn phản ánh những giá trị văn hóa và xã hội của miền Nam nước Mỹ trong giai đoạn lịch sử đặc biệt. Tầm quan trọng của đề tài này nằm ở việc giúp sinh viên hiểu rõ hơn về cách mà các mối quan hệ cá nhân ảnh hưởng đến giao tiếp, từ đó nâng cao khả năng giao tiếp hiệu quả trong bối cảnh toàn cầu hóa.

Đề tài này đóng vai trò quan trọng trong việc kết nối nghiên cứu văn học với giảng dạy ngoại ngữ, đặc biệt là các môn Biên phiên dịch và Giao tiếp liên văn hóa. Việc phân tích các mối quan hệ nhân văn trong văn học sẽ giúp sinh viên không chỉ nắm vững ngôn ngữ mà còn phát triển kỹ năng mềm, như sự nhạy cảm văn hóa và khả năng giải quyết xung đột, qua đó cải thiện khả năng giao tiếp trong môi trường đa văn hóa.

Nhiều nghiên cứu đã được thực hiện về "Gone with the Wind," trong đó đáng chú ý là bài viết của Hall (2010) với tiêu đề

"Complexities of the Rhett-Scarlett Relationship: A Psychological Analysis" (Những phức tạp trong mối quan hệ Rhett - Scarlett: Phân tích tâm lý học) đã phân tích sâu sắc những khía cạnh tâm lý trong mối quan hệ giữa hai nhân vật. Ngoài ra, Cody Rentz (2014) trong bài "The Historical and Cultural Relevance of *Gone with the Wind*" (Tầm quan trọng về mặt lịch sử và văn hóa của 'Cuốn theo chiều gió') đã chỉ ra sự phản ánh của các giá trị văn hóa trong tác phẩm. Những nghiên cứu này cung cấp nền tảng vững chắc cho việc hiểu rõ hơn về mối quan hệ giữa Rhett và Scarlett. Và gần đây nhất là tác giả Tuyen (2024) vừa xuất bản thành công tác phẩm *Nghiên cứu từ ngữ xưng hô trong hội thoại của các nhân vật trong tác phẩm tiếng Anh và bản dịch tiếng Việt*. Nội dung của tác phẩm này, tác giả đã dựa vào lời thoại của các nhân vật để tìm ra những điểm tương đồng và khác biệt trong cách sử dụng từ ngữ xưng hô ở bản gốc tiếng Anh *Gone with the wind* và bản dịch tiếng Việt *Cuốn theo chiều gió* cùng những tác phẩm khác. Ở công trình này, tác giả cũng chỉ dừng lại ở cách sử dụng từ ngữ xưng hô trong hai ngôn ngữ Anh - Việt. Nhìn chung, các nghiên cứu trước đây chủ yếu tập trung vào phân tích ngôn ngữ văn học mà chưa khai thác sâu vào ứng dụng trong giảng dạy ngoại ngữ. Hầu hết các tác giả đều không đề cập đến cách mà những hiểu biết từ phân tích văn học có thể được áp dụng trong các môn học cụ thể như Biên phiên dịch và Giao tiếp liên văn hóa. Điều này đã tạo ra một khoảng trống trong việc kết nối lý thuyết với thực tiễn giảng dạy.

Bài nghiên cứu này sẽ giải quyết những hạn chế trên bằng cách tích hợp các phân tích ngôn ngữ trong văn học vào phương pháp giảng dạy ngoại ngữ. Chúng tôi sẽ đề

xuất các phương pháp giảng dạy sáng tạo, chẳng hạn như thảo luận nhóm và phân tích tình huống, để sinh viên có thể áp dụng những hiểu biết về mối quan hệ Rhett-Scarlett vào thực tế giao tiếp. Qua đó, sinh viên sẽ không chỉ nâng cao kỹ năng ngôn ngữ mà còn phát triển những kỹ năng cần thiết trong môi trường đa văn hóa.

2.2. Những vấn đề về mối quan hệ liên cá nhân

Nhóm tác giả Adler & Ronald cùng các cộng sự (2018) đã đưa ra khái niệm về mối quan hệ liên cá nhân là sự tương tác giữa hai hoặc nhiều cá nhân, thường bao gồm giao tiếp, cảm xúc và các hành vi ảnh hưởng đến sự phát triển và duy trì mối quan hệ đó. Mối quan hệ này được hình thành qua các hành vi tương tác và phản hồi, nơi mỗi cá nhân đóng vai trò quan trọng trong việc xây dựng và điều chỉnh mối quan hệ. Bên cạnh đó, cảm xúc đóng vai trò quan trọng trong mối quan hệ liên cá nhân, ảnh hưởng đến cách mà các cá nhân giao tiếp và phản ứng với nhau. Adler & Ronald đã cho rằng mối quan hệ liên cá nhân giữa các nhân vật tham gia giao tiếp thường trải qua nhiều giai đoạn: khởi xướng, trải nghiệm, tăng cường, tích hợp, thắt chặt, phân biệt, giới hạn, đình trệ, tách rời nhau và kết thúc. Tuy nhiên, không phải mối quan hệ liên cá nhân nào cũng đều bao gồm tất cả 10 giai đoạn này mà có thể được xác định qua các giai đoạn tương tác giữa các nhân vật tham gia giao tiếp với nhau trong các tình huống khác nhau.

2.2.1. Giai đoạn khởi xướng (Initiating)

Đây là giai đoạn đầu tiên khi hai cá nhân bắt đầu tiếp xúc và thiết lập mối quan hệ. Giai đoạn này thường bao gồm các hoạt động như chào hỏi, giới thiệu bản thân và đánh giá sự tương hợp cơ bản. Sự tiếp xúc chủ yếu là hình thức và ngắn gọn. Các cá

nhân thường sử dụng các cách chào hỏi xã hội cơ bản và giới thiệu thông tin cơ bản về bản thân. Mục tiêu chính là tạo ấn tượng đầu tiên và xác định liệu có sự phù hợp để tiếp tục phát triển mối quan hệ hay không.

2.2.2. Giai đoạn trải nghiệm (*Experimenting*)

Trong giai đoạn này, các cá nhân bắt đầu tìm hiểu sâu hơn về nhau thông qua việc chia sẻ thêm thông tin cá nhân và tham gia vào các hoạt động chung. Đây là thời điểm mà cả hai bên thử nghiệm xem mối quan hệ có thể phát triển hơn không. Các cá nhân thường thảo luận về sở thích, quan điểm và giá trị cá nhân để xác định sự tương hợp. Đây cũng là thời điểm mà các cá nhân bắt đầu xác định các chủ đề và hoạt động chung có thể tạo ra sự kết nối.

2.2.3. Giai đoạn tăng cường (*Intensifying*)

Giai đoạn này đánh dấu sự gia tăng mức độ gắn bó và thân thiết giữa các cá nhân. Các mối quan hệ bắt đầu trở nên sâu sắc hơn và các cá nhân ngày càng cảm thấy thoải mái khi chia sẻ thông tin cá nhân và cảm xúc. Các cá nhân thường thể hiện sự quan tâm và cam kết lớn hơn đối với mối quan hệ. Họ có thể bắt đầu sử dụng các hình thức xưng hô thân mật hơn và chia sẻ các kinh nghiệm cá nhân sâu sắc.

2.3.4. Giai đoạn tích hợp (*Integrating*)

Đây là giai đoạn khi các cá nhân bắt đầu gộp lại và coi nhau là một phần của cuộc sống cá nhân. Mối quan hệ trở nên gắn bó và các cá nhân thường được xem là một cặp đôi hoặc nhóm có mối liên kết mạnh mẽ. Các cá nhân có thể bắt đầu chia sẻ tài nguyên và các hoạt động xã hội với nhau, đồng thời xây dựng các thói quen chung. Họ có thể làm việc cùng nhau, tham gia vào các sự kiện xã hội và thể hiện sự hỗ trợ lẫn nhau.

2.2.5. Giai đoạn thắt chặt (*Bonding*)

Giai đoạn này thể hiện sự cam kết

chính thức và công nhận mối quan hệ. Các cá nhân có thể thực hiện các hành động hoặc nghi thức để đánh dấu sự gắn bó và xác nhận mối quan hệ trong mắt xã hội. Đây là thời điểm mà mối quan hệ được công nhận và chính thức hóa. Ví dụ, các cặp đôi có thể kết hôn hoặc các đối tác có thể ký hợp đồng làm việc cùng nhau. Giai đoạn này cũng bao gồm việc công khai mối quan hệ và thể hiện sự cam kết đối với nhau.

2.2.6. Giai đoạn phân biệt (*Differentiating*)

Trong giai đoạn này, các cá nhân bắt đầu nhận diện sự khác biệt giữa nhau và tạo ra khoảng cách để duy trì sự độc lập cá nhân. Đây là giai đoạn khi sự khác biệt trong quan điểm và nhu cầu cá nhân bắt đầu nổi bật. Các cá nhân có thể bắt đầu thể hiện sự khác biệt rõ rệt hơn trong quan điểm và thói quen. Họ có thể cần thời gian riêng tư và không còn gắn bó chặt chẽ như trước. Mối quan hệ có thể gặp phải các xung đột hoặc căng thẳng khi các nhu cầu cá nhân khác nhau được thể hiện.

2.2.7. Giai đoạn giới hạn (*Circumscribing*)

Giai đoạn này là khi các cá nhân bắt đầu giảm bớt mức độ chia sẻ và giao tiếp, tập trung vào các vấn đề ít nhạy cảm hơn và tránh các chủ đề có thể gây tranh cãi. Các cuộc trò chuyện và hoạt động chung trở nên hạn chế hơn, thường chỉ xoay quanh các vấn đề cơ bản và ít gây xung đột. Mối quan hệ có thể trở nên rời rạc và thiếu sự kết nối sâu sắc.

2.2.8. Giai đoạn đình trệ (*Stagnating*)

Đây là giai đoạn khi mối quan hệ không còn phát triển và có dấu hiệu đứng im hoặc trì trệ. Các cá nhân có thể cảm thấy mối quan hệ không còn đáp ứng được nhu cầu của họ. Mối quan hệ có thể trở nên nhàm chán và thiếu động lực. Các cá nhân có thể cảm thấy mệt mỏi và không còn muốn đầu tư vào mối quan hệ như trước. Đây là thời

điểm khi mối quan hệ có nguy cơ bị phá vỡ hoặc cần phải được đánh giá lại.

2.2.9. *Giai đoạn xa lánh (Avoiding)*

Giai đoạn này xảy ra khi các cá nhân bắt đầu tìm cách tránh nhau và giảm bớt sự tiếp xúc. Đây là thời điểm khi mối quan hệ có dấu hiệu suy yếu nghiêm trọng. Các cá nhân có thể giảm bớt liên lạc, tránh các cuộc trò chuyện và các hoạt động chung. Họ có thể bắt đầu tìm cách tách biệt hoàn toàn về mặt thể chất và cảm xúc.

2.2.10. *Giai đoạn kết thúc (Terminating)*

Đây là giai đoạn khi mối quan hệ chính thức kết thúc hoặc chấm dứt. Các cá nhân không còn duy trì bất kỳ liên hệ nào và mối quan hệ được kết thúc. Giai đoạn này có thể bao gồm việc chia tay, cắt đứt liên lạc hoặc giải quyết các vấn đề cuối cùng. Các cá nhân có thể thực hiện các bước để hoàn tất mối quan hệ và đi tiếp theo hướng riêng của mình.

Các giai đoạn này cho thấy sự phát triển và thay đổi trong mối quan hệ cá nhân, từ khi bắt đầu cho đến khi kết thúc cùng các yếu tố ảnh hưởng đến sự gắn bó và sự thay đổi trong các mối quan hệ.

3. Phương pháp nghiên cứu

3.1. *Đối tượng nghiên cứu*

Bài báo tập trung vào việc phân tích mối quan hệ liên cá nhân giữa hai nhân vật chính Rhett Butler và Scarlett O'Hara trong tác phẩm "Gone with the Wind" (Cuốn theo chiều gió) của Margaret Mitchell. Đồng thời, nghiên cứu cũng đề cập đến những ứng dụng của các mối quan hệ này trong giảng dạy ngoại ngữ tại Trường Đại học Sài Gòn.

3.2. *Thu thập dữ liệu*

Dữ liệu cho nghiên cứu được thu thập từ tác phẩm gốc: Đọc và phân tích tác phẩm "Gone with the Wind" và bản dịch tiếng Việt "Cuốn theo chiều gió" để nắm bắt các

chi tiết quan trọng liên quan đến mối quan hệ giữa hai nhân vật chính Rhett và Scarlett.

3.3. *Phương pháp so sánh, đối chiếu*

Chúng tôi dựa trên khung lý thuyết của Adler & Ronald và các cộng sự (2018) để thực hiện đề tài, và phương pháp so sánh - đối chiếu được áp dụng để cho thấy điểm tương đồng và khác biệt trong cách sử dụng từ ngữ xung hô ở hai ngôn ngữ Anh - Việt. So sánh, đối chiếu các tình huống và tình tiết trong tác phẩm với lý thuyết về mối quan hệ liên cá nhân trong cách chuyển dịch, cách sử dụng từ ngữ, cách ứng xử thay đổi theo từng giai đoạn của mối quan hệ.

3.4. *Phương pháp phân tích và thảo luận*

Sau khi thu thập dữ liệu, chúng tôi sẽ tiến hành phân tích sâu về các khía cạnh của mối quan hệ Rhett - Scarlett và các yếu tố tác động đến nó.

Phân tích nội dung: Nghiên cứu diễn biến tâm lý và sự phát triển của mối quan hệ Rhett - Scarlett qua các chương của tác phẩm. Chúng tôi sẽ xem xét các yếu tố như động cơ, xung đột và sự thay đổi trong mối quan hệ của hai nhân vật.

Từ đó, thảo luận về cách mà những yếu tố này có thể được áp dụng trong giảng dạy ngoại ngữ, bao gồm:

Xác định các phương pháp dạy học có thể ứng dụng từ việc phân tích mối quan hệ này, giúp sinh viên hiểu rõ hơn về ngữ cảnh văn hóa và xã hội trong tác phẩm.

Hoạt động lớp học: Đề xuất các hoạt động tương tác dựa trên mối quan hệ liên cá nhân của hai nhân vật Rhett - Scarlett và tình huống trong tác phẩm ở môn Đối chiếu ngôn ngữ, Biên phiên dịch và giao tiếp liên văn hóa.

Phương pháp nghiên cứu của chúng

tôi đề ra không chỉ giúp làm sáng tỏ các khía cạnh của mối quan hệ liên cá nhân của hai nhân vật Rhett - Scarlett mà còn cung cấp những ứng dụng thiết thực trong giảng dạy ngoại ngữ, góp phần nâng cao hiệu quả học tập cho sinh viên tại Trường Đại học Sài Gòn.

4. Vài nét giới thiệu về tác phẩm “Gone with wind” và bản dịch “Cuốn theo chiều gió”

Tác phẩm "Gone with the Wind" là một tiểu thuyết nổi tiếng của tác giả Margaret Mitchell, xuất bản lần đầu năm 1936 và được tái bản hàng năm cho đến nay vẫn là một trong những tác phẩm kinh điển, có doanh thu cao. Tác phẩm diễn ra ở miền Nam nước Mỹ trong giai đoạn trước và sau Nội chiến, tập trung vào cuộc đời của Scarlett O'Hara, một cô gái đẹp và quyết đoán, và Rhett Butler, một người đàn ông quyền rũ, thông minh, lịch lãm, rất thương yêu vợ và con.

4.1. Những thăng trầm của hai nhân vật chính

Scarlett O'Hara: Scarlett là một hình mẫu điển hình của sự xinh đẹp và độc lập. Từ đầu tác phẩm, cô khát khao để có được tình yêu của Ashley Wilkes nhưng lại luôn gặp khó khăn trong việc chinh phục anh. Sau khi nội chiến nổ ra, Scarlett phải đối mặt với thực tế khắc nghiệt của cuộc sống, buộc cô phải trở nên mạnh mẽ hơn để sinh tồn. Những quyết định táo bạo của cô đôi khi đã dẫn đến những hậu quả đau thương, và sự tham lam trong tình yêu của cô khiến nhiều mối quan hệ xung quanh cô bị tan vỡ.

Rhett Butler: Rhett là chồng sau cùng của Scarlett, là người đã yêu Scarlett từ cái nhìn đầu tiên. Rhett là một nhân vật phức tạp, vừa lời cuốn vừa bí ẩn. Là một người ngoài cuộc trong xã hội miền Nam, anh

không ngại phê phán những quy tắc và giá trị truyền thống. Rhett mặc dù rất yêu Scarlett, nhưng Rhett nhận ra rằng tình yêu của cô dành cho Ashley vẫn cứ âm ỉ, dai dẳng không dứt ra được. Sự mâu thuẫn giữa đôi vợ chồng Rhett và Scarlett ngày càng sâu hơn theo thời gian, cho đến khi Ashley chết vì hy sinh cho đại nghĩa chiến tranh. Cuối cùng, sự kiên nhẫn của Rhett cũng cạn kiệt, sau khi con gái của Rhett và Scarlett, bé Bonny Blue Butler chết vì một tai nạn ngã ngựa đáng tiếc. Sự ra đi của cô bé là một cú sốc lớn đối với cả hai vợ chồng, đặc biệt là Scarlett, người đã luôn cảm thấy không đủ khả năng làm mẹ. Bi kịch này không chỉ làm tăng thêm nỗi đau và sự nuối tiếc trong cuộc sống của Scarlett mà còn là một bước ngoặt trong mối quan hệ giữa cặp vợ chồng này. Những xung đột ngày càng mãnh liệt hơn trong cuộc hôn nhân của họ. Cuối cùng, Rhett quyết định buông tay, rời bỏ Scarlett, để lại cô trong sự cô đơn và nuối tiếc.

Tác phẩm không chỉ nổi bật về mặt văn học mà còn để lại dấu ấn sâu đậm trong văn hóa đại chúng, với nhiều bản chuyển thể thành phim, giúp tác phẩm "Gone with the Wind" trở thành một biểu tượng vượt thời gian.

4.2. Bản dịch "Cuốn theo chiều gió" của dịch giả Vũ Kim Thư

Bản dịch "Cuốn theo chiều gió" của Vũ Kim Thư đã đem lại cho độc giả Việt Nam cơ hội tiếp cận một tác phẩm văn học kinh điển với chất lượng dịch thuật cao. Vũ Kim Thư không chỉ giữ được nội dung cốt lõi mà còn truyền tải được tâm tư, sắc thái tình cảm của các nhân vật qua ngôn ngữ phong phú và tinh tế.

Dịch giả khéo léo truyền tải được bối cảnh lịch sử và những cảm xúc phức tạp của nhân vật, giúp độc giả Việt Nam cảm

nhận rõ ràng hơn về hoàn cảnh của miền Nam trong giai đoạn đầy biến động. Bản dịch sử dụng ngôn từ mượt mà, sắc sảo, mang lại cảm giác gần gũi và dễ hiểu cho người đọc. Vũ Kim Thư rất chú trọng đến việc giữ lại những câu thoại đặc sắc và phong cách viết của Margaret Mitchell, từ đó làm nổi bật những xung đột tâm lý trong mối quan hệ giữa Rhett và Scarlett.

Bản dịch "Cuốn theo chiều gió" không chỉ là cầu nối giữa văn hóa Việt và văn hóa Mỹ mà còn là một tác phẩm văn học đáng trân trọng trong kho tàng văn học dịch Việt Nam.

5. Những giai đoạn trong mối quan hệ liên cá nhân giữa các nhân vật trong tác phẩm "Gone with the wind" và bản dịch "Cuốn theo chiều gió"

Mối quan hệ liên cá nhân của hai nhân vật chính Rhett Butler và Scarlett O'Hara trong tác phẩm "Gone with the wind" và bản dịch "Cuốn theo chiều gió" được chia thành 10 giai đoạn (khởi xướng, trải nghiệm, tăng cường, tích hợp, thắt chặt, phân biệt, giới hạn, đình trệ, tách rời nhau và kết thúc), mỗi giai đoạn thể hiện những biến đổi và cảm xúc tình cảm phức tạp trong mối quan hệ của họ. Nhưng vì giới hạn của bài báo nên chúng tôi chỉ đi sâu vào 7 giai đoạn quan trọng là khởi xướng, tăng cường, tích hợp, thắt chặt, phân biệt, tách rời nhau và kết thúc qua các ví dụ bằng tiếng Anh (1-7), ví dụ bằng tiếng Việt (1'-7'):

5.1. Giai đoạn khởi xướng (sự thu hút ban đầu)

Sự thu hút ban đầu giữa Rhett và Scarlett đầy cạnh tranh và thách thức. Scarlett, một cô gái xinh đẹp, luôn thu hút sự chú ý của các chàng trai, nhưng cô chỉ để mắt đến Ashley, người đã từ chối tình cảm của cô. Dù Scarlett nhiều lần bày tỏ

tình yêu, Ashley chỉ coi cô như em gái. Một lần, Rhett chứng kiến Scarlett tìm cách trò chuyện với Ashley, nhưng bị từ chối. Rhett châm biếm Scarlett:

Ví dụ (1) - Rhett: "Little girl, I see you can't hold onto your heart."

- Scarlett: "You say that just because you can't have me!"

→ (1') - Rhett: "Cô gái nhỏ, tôi thấy cô không thể giữ được trái tim của mình."

- Scarlett: "Ông nói vậy chỉ vì ông không thể có tôi!"

Trong ví dụ (1), Rhett sử dụng ngôn từ nhẹ nhàng nhưng mang tính châm biếm. Rhett dùng danh từ xưng hô trong cách gọi "little girl" với sắc thái lịch sự và được chuyển dịch sang ví dụ (1') cũng là danh từ xưng hô "cô gái nhỏ", thể hiện sự lịch sự, nhưng cũng đồng thời gọi lên sự bảo vệ, như thể Rhett đang nói về một cô bé không hiểu tình cảnh. Còn Scarlett đáp trả mạnh mẽ, thể hiện sự tự mãn và tính quyết đoán, nhưng mang lại cảm giác thiếu tự tin khi cô phải khẳng định giá trị của mình. Ở ví dụ (1), Scarlett sử dụng đại từ nhân xưng ngôi thứ hai "you" với sắc thái trung hòa nhưng khi được chuyển dịch sang ví dụ (1'), danh từ thân tộc "ông" được sử dụng để nói chuyện với Rhett, người xa lạ với sắc thái lịch sự, nhưng có chút khinh thường, nhằm chán của một cô gái mới lớn trước người đàn ông chuẩn chạc, lớn tuổi như Rhett. Dịch giả vẫn cố ý để Scarlett luôn gọi Rhett là "ông" nhằm thể hiện bản tính bộc trực của cô, không dè dặt của mình.

Cuộc đối thoại giữa Rhett và Scarlett cho thấy sự mất cân bằng trong mối quan hệ của họ. Rhett ở vị thế cao hơn, còn Scarlett phản ứng phòng thủ, thể hiện sự bối rối trong cảm xúc. Tình huống này làm lộ rõ mâu thuẫn giữa hai nhân vật, với ngôn ngữ châm biếm và phản kháng không

chỉ phản ánh tâm trạng mà còn hé lộ động lực tâm lý sâu xa của họ. Giao tiếp giữa họ không chỉ là lời nói, mà còn chứa đựng cảm xúc phức tạp, mong muốn và tổn thương chưa được giải quyết.

5.2. Giai đoạn tăng cường (kích thích sự cạnh tranh)

Trong giai đoạn này, Rhett nhắc đến Ashley với tinh thần tích cực, công bằng giữa hai chàng trai để chiếm ngự trái tim của Scarlett, vốn đầy áp hình bóng của Ashley, kích thích mối quan hệ của Rhett và Scarlett.

Ví dụ (2) - Rhett: "You can chase after Ashley forever, but I won't be waiting"

- Scarlett: "I don't need you, Rhett!"

→ (2') - Rhett: "Cô có thể theo đuổi Ashley mãi, nhưng tôi sẽ không đứng chờ."

- Scarlett: "Tôi không cần ông, Rhett!"

Rhett thể hiện sự thách thức rõ ràng. Rhett nhận ra rằng tình cảm của Scarlett chỉ dành cho Ashley và tuyên bố rằng anh sẽ không chờ đợi, điều này thể hiện sự tự tin và quyết tâm của anh trong việc khẳng định bản thân trước Scarlett. Rhett nhắc đến Ashley với thái độ công bằng nhưng mang tính thách thức, điều này không chỉ thể hiện tình cảm của Rhett dành cho Scarlett mà còn thể hiện sự khao khát chiếm hữu. Rhett đang cố gắng tạo ra một tình huống cạnh tranh để khẳng định mình yêu Scarlett hơn Ashley.

Ở ví dụ (2), Rhett vẫn sử dụng đại từ nhân xưng ngôi thứ hai "you" với sắc thái trung hòa để nói chuyện với Scarlett, không sử dụng danh từ xưng hô hay tên riêng kèm theo, cho thấy một khoảng cách giữa họ. Rhett thể hiện sự thẳng thắn trong mối quan hệ, không ngại ngần bày tỏ quan điểm của mình. Còn ở ví dụ (2'), danh từ

thân tộc "cô" được sử dụng với sắc thái lịch sự, trang trọng. Ngữ điệu của Rhett mang tính chất thách thức và quyết đoán. Anh không chỉ đơn thuần thông báo mà còn tạo ra một không khí cạnh tranh giữa mình và Ashley, thể hiện sự quyết tâm trong việc giành lấy trái tim của Scarlett.

Scarlett trả lời "I don't need you, Rhett!" cũng mang tính quyết đoán. Scarlett phản ứng với sự thách thức của Rhett bằng cách thể hiện sự độc lập và kiêu hãnh. Cô không muốn để Rhett có cơ hội cho rằng cô cần anh. Cảm giác độc lập mà Scarlett thể hiện qua câu nói của mình cho thấy cô muốn kiểm soát cuộc sống và tình cảm của mình. Tuy nhiên, điều này cũng có thể được hiểu là một cách để tự bảo vệ bản thân trước cảm xúc của Rhett.

Ở ví dụ (2), Scarlett cũng sử dụng đại từ nhân xưng ngôi thứ hai "you" với sắc thái trung hòa, và tên riêng của Rhett để khẳng định một điều là cô không cần tình yêu của Rhett trong thời điểm này. Ngữ điệu của Scarlett thể hiện sự kiêu hãnh và độc lập. Cô không cho phép Rhett tạo ra cảm giác rằng cô cần anh, mặc dù sự thật có thể ngược lại. Cảm xúc này thể hiện sự phức tạp trong mối quan hệ của họ.

Hội thoại giữa Rhett và Scarlett trong giai đoạn tăng cường này không chỉ thể hiện sự cạnh tranh mà còn cho thấy sự phức tạp trong mối quan hệ của họ. Ngôn ngữ quyết đoán cùng với cách sử dụng từ ngữ và xưng hô phản ánh tâm trạng và cảm xúc của từng nhân vật. Cả Rhett và Scarlett đều đang cố gắng khẳng định bản thân và duy trì quyền kiểm soát trong mối quan hệ, tạo nên một bầu không khí mặc dù căng thẳng nhưng hấp dẫn.

5.3. Giai đoạn tích hợp (tình yêu nảy nở)

Scarlett bắt đầu nhận ra sự hấp dẫn,

giàu có, đầy uy lực của Rhett, mặc dù cô chưa sẵn sàng thừa nhận tất cả.

Ví dụ (3) - Scarlett: "Maybe I don't love you, but I find you interesting."

- Rhett: "Interesting? That's a good start!"

→ (3') - Scarlett: "Có thể tôi không yêu ông, nhưng tôi thấy ông cũng thú vị."

- Rhett: "Thú vị? Đó là một khởi đầu tốt!"

Scarlett tinh tế trong cách diễn đạt suy nghĩ của mình. Mặc dù Scarlett thừa nhận không yêu Rhett nhưng Scarlett khôn khéo tạo ra một không gian tích cực, thừa nhận rằng sau khoảng thời gian đeo đuổi của Rhett thì cô cũng có chút thú vị với Rhett.

Ở ví dụ (3), "interesting" được Scarlett sử dụng, chứng tỏ Rhett đã dần có được sự quan tâm, thú vị của Scarlett, ngầm ám chỉ rằng hành vi hoặc tính cách của Rhett đã được thu hút sự chú ý. Sự mơ hồ trong câu nói này vừa bảo vệ cảm xúc của cô, vừa mở ra khả năng cho mối quan hệ phát triển. Scarlett vẫn sử dụng cặp đại từ nhân xưng "I-you" với sắc thái trung hòa, thể hiện sự do dự, chưa sẵn sàng hoàn toàn mở lòng. Ở ví dụ (3'), Scarlett được sử dụng đại từ nhân xưng ngôi thứ nhất "I" để tự xưng với sắc thái trung hòa và danh từ thân tộc "ông" để gọi Rhett với sắc thái lịch sự. Cảm xúc của Scarlett thể hiện sự giằng co giữa việc nhận ra sự hấp dẫn của Rhett và nỗi sợ hãi khi phải thừa nhận nó. Cô chưa sẵn sàng để yêu, nhưng lại không thể phủ nhận sức hút của anh đối với cô trong giai đoạn này, thể hiện mối quan hệ liên cá nhân xích lại gần nhau hơn một chút. Ngữ điệu trong câu nói của Scarlett vẫn có sự nghi ngờ và cảnh giác, nhưng cũng có tò mò. Cô không hoàn toàn khép kín, mà ngược lại, đang hé mở cửa để khám phá

mối quan hệ này.

Ở ví dụ (3), Rhett hỏi nhân mạnh lại Scarlett "Interesting? That's a good start!" không chỉ mang tính châm biếm mà còn thể hiện sự hài hước. Anh vui mừng khi nhận ra rằng Scarlett bắt đầu cảm thấy có chú ý với mình. Cách Rhett xử lý tình huống cho thấy anh có khả năng đọc hiểu cảm xúc của người khác và biết cách khơi gợi thêm sự quan tâm từ Scarlett. Câu hỏi của Rhett thể hiện sự lạc quan và sẵn lòng chờ đợi. Anh không chỉ chấp nhận cảm xúc hiện tại của Scarlett mà còn nhìn nhận đó là một bước tiến trong mối quan hệ của họ. Rhett tỏ ra hài lòng khi Scarlett công nhận anh là "thú vị" ở ví dụ (3'), cho thấy anh có chiến lược trong việc chinh phục cô. Ngữ điệu của Rhett mang tính chất khuyến khích và lạc quan ở giai đoạn này. Anh tương đối hài lòng với sự công nhận từ Scarlett. Điều này giúp tạo ra một không khí thoải mái, làm tăng khả năng tương tác tích cực giữa họ.

Hội thoại này phản ánh bước phát triển hy vọng trong mối quan hệ giữa Scarlett và Rhett, khi tình yêu bắt đầu nảy nở. Ngôn ngữ tinh tế và hài hước của cả hai, qua bản gốc tiếng Anh và bản dịch tiếng Việt, tạo không gian tích cực để khám phá cảm xúc. Scarlett thể hiện sự giằng co, do dự, trong khi Rhett tự tin và khéo léo thu hút sự chú ý của cô. Sự kết hợp này tạo nền tảng vững chắc cho tình yêu phát triển.

5.4. *Giai đoạn thắt chặt (kết hôn)*

Sau đám cưới của Ashley với cô Melanie Hamilton, Scarlett cũng đã vội vàng kết hôn cùng với Charles Hamilton, em trai của Melanie. Nhưng chỉ vài tháng sau, tin báo tử tuyền tuyền gửi về thì Scarlett trở thành góa bụa. Sau đó, gia đình của Scarlett cùng toàn bộ người dân ở miền Nam nước Mỹ cùng thời rơi vào khủng

hoàng, đói khổ.

Scarlett không cam chịu, quyết tâm tìm cơ hội để thay đổi số phận, cô tìm mọi cách chiếm lấy tình cảm ông chủ giàu có Frank Kennedy, người đã có giao ước hứa hôn với em gái của Scarlett. Nhưng Scarlett bảo tính cách cô em gái không tốt, chỉ biết lo cho bản thân, không biết lo cho gia đình nên cô quyết định lấy Frank Kennedy để cứu vớt gia đình. Với sự xinh đẹp, quyền rũ, thông minh, lanh lợi, giỏi xoay sở, Scarlett đã thành công tái hôn cùng Frank Kennedy. Từ đấy, Scarlett phát huy khả năng kinh doanh của mình, mở rộng đồn điền, bành trướng các xưởng làm ăn của chồng. Cô có nhiều tiền, cô đã gửi tiền về cho gia đình vượt qua được khó khăn và luôn giúp đỡ gia đình Ahsley. Cô mua lại nhà đất của ba mẹ cô vốn đã bị tịch thu. Nhưng số phận Scarlett lại một lần nữa bị góá bụa vì Frank Kennedy bị bắn chết trong một lần đi giải cứu đồng đội cùng Rhett.

Rhett vẫn mãi theo dõi từng bước chân của Scarlett, Rhett chia sẻ nỗi buồn của Scarlett và cuối cùng thì Rhett cũng đã cưới được Scarlett làm vợ. Rhett vẫn biết trong lòng Scarlett vẫn không rút bỏ được hình bóng của Ashkey, vẫn ngày đêm mơ tưởng, nhớ nhung, bám lấy Ashley, trong khi Ashley vẫn vậy, vẫn xem Scarlet như một đứa em gái không hơn không kém. Rhett và Scarlett kết hôn nhưng không hạnh phúc vì thiếu tình yêu chân thành.

Ví dụ (4) - Rhett: "I'll marry you, but I'm not sure about your love."

- Scarlett: "Does love really matter? We need each other."

→ (4') - Rhett: "Tôi sẽ lấy cô, nhưng tôi không chắc về tình yêu của cô."

- Scarlett: "Tình yêu có quan trọng không? Chúng ta cần nhau."

Ở ví dụ (4), Rhett nói "I'll marry you, but I'm not sure about your love" thể hiện sự thẳng thắn trong mối quan hệ của họ. Rhett không ngần ngại bày tỏ nghi ngờ về tình cảm của Scarlett, cho thấy anh không chỉ quan tâm đến việc kết hôn mà còn quan tâm đến động cơ và cảm xúc thực sự của Scarlett. Rhett hoài nghi về tình yêu của Scarlett, nhưng vẫn quyết định cưới cô làm vợ, điều này cho thấy Rhett rất yêu thương Scarlett. Rhett vẫn hy vọng tình yêu chân thành của anh sẽ dần dần cảm hóa được Scarlett nhưng Scarlett đã thẳng thừng cho biết mình không quan tâm về tình yêu, cô chỉ quan tâm đến cái cần trong cuộc sống của cô. Scarlett không đáp ứng được mong muốn đó của Rhett.

Rhett vẫn dùng cặp đại từ nhân xưng "I-you" với sắc thái trung hòa và được chuyển dịch sang ví dụ (4') là đại từ nhân xưng "tôi" với sắc thái trung hòa và danh từ thân tộc "cô" với sắc thái lịch sự, thể hiện một khoảng cách tình cảm nhất định trong mối quan hệ liên cá nhân giữa họ. Rhett không hoàn toàn tin tưởng vào tình yêu của Scarlett nhưng Rhett vẫn giữ ý định kết hôn với cô "Tôi sẽ lấy cô, nhưng tôi không chắc về tình yêu của cô." Ngữ điệu trong câu nói của Rhett mang tính chất nghi ngờ và thẳng thắn. Anh vẫn kết hôn nhưng yêu cầu Scarlett rõ ràng về tình cảm của Rhett.

Ở ví dụ (4), Scarlett trả lời một cách rất thực dụng "Does love really matter? We need each other" mang tính thực dụng. Scarlett thể hiện sự không quan tâm đến tình yêu như một yếu tố quyết định trong mối quan hệ. Cô tập trung vào nhu cầu lẫn nhau, điều này phản ánh tư duy thực tế và chiến lược của cô trong bối cảnh khó khăn. Scarlett không quan tâm đến tình yêu mà chỉ quan tâm vào tồn tại và hỗ trợ lẫn nhau

trong lúc xã hội bị khủng hoảng kinh tế. Điều này cho thấy cô đã trải qua nhiều khó khăn và hiểu rằng tình yêu không phải là điều kiện tiên quyết để xây dựng một cuộc sống. Scarlett sử dụng đại từ nhân xưng ngôi thứ nhất số nhiều “we” mang nghĩa bao gộp ngôi (ngôi thứ nhất và ngôi thứ hai) với sắc thái trung hòa và được chuyển dịch sang ví dụ (4’) cũng là đại từ nhân xưng ngôi thứ nhất số nhiều “chúng ta” bao gộp ngôi, với sắc thái trung hòa, thể hiện một sự thờ về khái niệm tình yêu. Cô không sử dụng cách xưng hô thân mật hay gần gũi, điều này cho thấy mối quan hệ của họ chủ yếu dựa trên nhu cầu thực dụng hơn là tình cảm. Ngữ điệu của Scarlett thể hiện sự quyết đoán và kiên định, mặc dù cô không hoàn toàn thừa nhận tình cảm. Cô thể hiện sự mạnh mẽ trong việc lựa chọn lối sống riêng của mình, cô bất chấp những điều gì tiêu cực mà xã hội có thể nghĩ về cô.

Hội thoại giữa Rhett và Scarlett trong giai đoạn chuẩn bị kết hôn thể hiện sự phức tạp trong mối quan hệ của họ. Ngôn ngữ thẳng thắn và thực dụng, cùng cách xưng hô, phản ánh cảm xúc trái ngược của cả hai. Mối quan hệ thiếu tình yêu chân thành, với động cơ thực dụng, tạo nên không khí căng thẳng và mâu thuẫn, cho thấy cả hai đang tìm kiếm sự ổn định trong một mối quan hệ phức tạp.

5.5. *Giai đoạn phân biệt (khủng hoảng)*

Cuộc khủng hoảng trong nội chiến dẫn đến sự xa cách và bất đồng ngày càng nhiều hơn giữa hai vợ chồng Rhett và Scarlett. Mối quan hệ giữa Scarlett O'Hara và Rhett Butler đang ở một giai đoạn căng thẳng. Scarlett, một người phụ nữ mạnh mẽ nhưng cũng đầy mâu thuẫn, đang cảm thấy bất ổn khi Rhett quyết định rời bỏ cô. Lời nói của Scarlett đầy tâm trạng, cảm xúc, cô

thốt lên:

Ví dụ (5) - Scarlett: "Why are you leaving? I need you!"

- Rhett: "You need me? Or do you just need someone to control your life?"

→ (5') - Scarlett: "Tại sao anh lại bỏ đi? Em cần anh!"

- Rhett: "Cô cần tôi? Hay cô chỉ cần một người để lo cho cuộc sống của mình?"

Trong giai đoạn phân biệt (khủng hoảng) này, đoạn hội thoại giữa Scarlett và Rhett thể hiện rõ ràng sự căng thẳng và mâu thuẫn trong mối quan hệ của họ. Một phần cũng do cuộc khủng hoảng nội chiến làm ảnh hưởng đến cuộc sống vật chất và tác động mạnh mẽ đến tâm lý và cảm xúc của các nhân vật. Sự xa cách và bất đồng giữa Rhett và Scarlett đã lên đến đỉnh điểm khi Rhett quyết định rời đi.

Ở ví dụ (5), Scarlett thể hiện sự lo lắng bằng câu hỏi "Why are you leaving? Và thừa nhận "I need you!" thể hiện sự sợ hãi, cảm giác mất mát của mình, cuộc đời của Scarlett đã hoàn toàn phụ thuộc vào Rhett. Scarlett cảm thấy mình đang ở trong một tình thế không thể kiểm soát, cô không còn giữ sĩ diện tự tôn của bản thân như trước đây vì cô cần tình yêu của Rhett, chỉ có Rhett mới đủ khả năng mang đến cho Scarlett cảm giác an toàn và ổn định trong cuộc sống. Từ "need" nhấn mạnh cảm xúc mạnh mẽ của Scarlett ở trạng thái khủng hoảng, tìm kiếm sự hỗ trợ. Và cặp đại từ nhân xưng “I - you” được Scarlett sử dụng với sắc thái trung hòa, không thể hiện hết biểu cảm thật sự của Scarlett ở giai đoạn này trong bản gốc. Nhưng trong ví dụ (5'), "Tại sao anh lại bỏ đi? Em cần anh!" được chuyển dịch giữ nguyên nội dung ý nghĩa, cũng thể hiện sự lo sợ trước những mất mát

của mình. Trong giai đoạn này, Scarlett đã thay đổi cách ứng xử xung hô là cặp từ “anh” và “em” với sắc thái thân mật, gần gũi, thể hiện mối quan hệ liên cá nhân gắn kết nhau hơn với ngữ điệu khẩn trương, lo lắng.

Ở ví dụ (5'), câu hỏi "You need me? Or do you just need someone to control your life?" với sắc thái biểu cảm đầy sự châm biếm gay gắt, cho thấy Rhett có một cách tiếp cận lý trí hơn. Anh rất ngạc nhiên khi Scarlett thừa nhận bản thân đã hoàn toàn lệ thuộc vào Rhett, rất cần Rhett. Việc sử dụng từ "control" (kiểm soát) trong câu hỏi của Rhett cũng mang một sắc thái châm biếm, cho thấy anh cảm thấy bị đặt vào vị trí của một người kiểm soát cuộc sống của Scarlett, thay vì là một người bạn đời luôn yêu thương chăm sóc cho nhau. Và được dịch sang ví dụ (5') là "Cô cần tôi? Hay cô chỉ cần một người để lo cho cuộc sống của mình?" cũng với sắc thái biểu cảm đầy sự châm biếm gay gắt. Cụm ngữ động từ "lo cho" làm giảm phần nào tính gay gắt của câu hỏi. Cặp đại từ nhân xưng “tôi” với sắc thái trung hòa và danh từ thân tộc “cô” với sắc thái lịch sự nhưng có phần châm biếm vẫn được Rhett sử dụng để gọi Scarlett. Tuy nhiên câu hỏi khiến Scarlett phải suy nghĩ về động cơ kết thân của mình. Điều này thể hiện sự châm biếm cùng với sự thất vọng của Rhett khi thấy rằng Scarlett chỉ tìm kiếm sự ổn định thay vì một tình yêu thực sự.

Đoạn hội thoại không chỉ thể hiện sự xung đột giữa Rhett và Scarlett mà còn thể hiện mối quan hệ liên cá nhân của họ có sự rạn nứt, không bền vững từ sự phụ thuộc, sự sợ hãi và mong muốn kiểm soát. Cách sử dụng từ ngữ và ngữ điệu của cả hai nhân vật đã làm nổi bật những mâu thuẫn nội tâm và sự thất vọng trong mối quan hệ của

họ, cho thấy rằng cuộc khủng hoảng không chỉ là hoàn cảnh bên ngoài mà còn là cảm xúc và tâm lý của từng cá nhân.

5.6. Giai đoạn xa lánh, tách rời nhau (vùng vẫy cổ tìm kiếm sự tha thứ)

Mãi đến khi cô Melanie, vợ của Ashley chết vì đau bệnh, Ashley vẫn chiu chiu dành trọn tình yêu cho vợ mình. Lúc đấy, Scarlett mới nhận ra Rhett là người rất quan trọng trong cuộc đời của mình, luôn bên cạnh Scarlett. Scarlett luôn hắt hủi Rhett nhưng chính Rhett là người luôn quan tâm, yêu thương lo lắng, chăm sóc, chiu chuộng mẹ con Scarlett vô cùng chu đáo. Tuy nhiên, Rhett đã quá kiệt sức và chán nản, không còn gì để níu kéo.

Ví dụ (5) - Scarlett: "I can't live without you, Rhett. I understand now."

- Rhett: "But it might be too late for us."

→ (6') - Scarlett: "Em không thể sống thiếu anh, Rhett. Em đã hiểu."

- Rhett: "Nhưng có thể đã quá muộn cho chúng ta."

Đoạn hội thoại giữa Scarlett và Rhett thể hiện rõ những cảm xúc chân thành, tuy muộn màng nhưng Scarlett đã dũng cảm thổ lộ với Rhett, cho thấy sự đấu tranh nội tâm của Scarlett khi cô cố gắng tìm kiếm sự tha thứ từ Rhett.

Ở ví dụ (6), Scarlett bày tỏ "I can't live without you, Rhett. I understand now." thể hiện một sự thừa nhận mạnh mẽ trong cảm xúc của cô. Việc sử dụng từ "can't" (không thể) cho thấy mức độ khẩn thiết của tình cảm mà cô dành cho Rhett. Câu này không chỉ là một lời van xin mà còn là lời bày tỏ rõ ràng về sự quan trọng của Rhett trong cuộc sống của mình. Tiếp theo là câu "I understand now" cho thấy sự phát triển trong suy nghĩ và cảm xúc của Scarlett. Điều này phản ánh một quá trình tự nhận

thức mà cô đã trải qua, từ việc không đánh giá cao Rhett đến việc nhận ra giá trị của anh. Scarlett vẫn dùng cặp đại từ nhân xưng “I - you” với sắc thái trung hòa nhưng có kèm thêm tên riêng để thể hiện cảm xúc thân mật. Và được chuyển dịch sang ví dụ (6') là "Em không thể sống thiếu anh, Rhett. Em đã hiểu." để nhấn mạnh tầm quan trọng của Rhett trong phần đời còn lại của Scarlett. Cặp danh từ thân tộc “em - anh” với sắc thái lịch sự, ngọt ngào được thể hiện rõ nét trong cách ứng xử xưng hô của quan hệ vợ chồng.

Ở ví dụ (6), Rhett nói "But it might be too late for us." thể hiện sự bi quan và mệt mỏi của Rhett. Từ "might" (có thể) cho thấy anh không hoàn toàn khép lại cánh cửa trái tim, nhưng anh cũng không còn chút hy vọng nào với Scarlett. Rhett cảm thấy mình đã chịu quá nhiều tổn thương và nỗi đau mất con gái, nỗi đau mà Scarlett đã từng gây cho anh đã hằn thêm sâu nên vợ chồng họ khó có thể hàn gắn. Rhett chỉ sử dụng một đại từ nhân xưng ngôi thứ hai số nhiều bao gộp ngôi “us (biến thể của *we*)”, với sắc thái trung hòa để chỉ hai vợ chồng. Và được chuyển dịch sang ví dụ (6') là "Nhưng có thể đã quá muộn cho chúng ta." cũng mang ý nghĩa từ chối trong do dự. Rhett đã chấp nhận thực tế rằng mối quan hệ của họ đã đi vào bế tắc. Đại từ nhân xưng bao gộp ngôi “chúng ta” với sắc thái trung hòa, được Rhett sử dụng để bày tỏ quan điểm của mình như một lời cảnh báo. Điều này thể hiện sự chán nản và kiệt sức sau những đau thương mà anh đã trải qua trong mối quan hệ vợ chồng của họ.

Đoạn hội thoại này phản ánh sự phức tạp trong cảm xúc của cả Scarlett và Rhett trong giai đoạn rời nhau nhưng Scarlett vẫn cố vùng vẫy để tìm kiếm sự tha thứ từ Rhett. Scarlett, mặc dù đã nhận ra giá trị

của Rhett, nhưng cô phải đối mặt với thực tế rằng sự tha thứ và hàn gắn có thể đã quá muộn. Rhett thì vẫn do dự, vẫn có một chút mong muốn kết nối nhưng lại cảm thấy nặng nề với quá khứ, với những đau thương đã qua. Sự mâu thuẫn này tạo ra một bức tranh phức tạp về tình yêu và nỗi đau trong mối quan hệ của họ.

5.7. *Giai đoạn kết thúc, chia tay*

Trong giai đoạn này, sự chia tay là đỉnh điểm của sự thất vọng và những mâu thuẫn không thể hòa giải của hai vợ chồng Rhett và Scarlett. Từ nhiều biến cố xảy ra đã tạo nên một gánh nặng tinh thần nặng nề, làm xói mòn tình cảm và sự kết nối giữa hai vợ chồng không thể hòa giải, cứu vãn được.

Ví dụ (7) - Rhett: "I can't stay here anymore. You'll never love me."

- Scarlett: "Rhett, you can't leave! I'll change!"

→ (7') - Rhett: "Tôi không thể ở đây nữa. Cô sẽ không bao giờ yêu tôi."

- Scarlett: "Rhett, anh không thể bỏ đi! Em sẽ thay đổi!"

Mặc dù Scarlett đã nhiều lần bảo là cần Rhett, trân quý nhưng Rhett vẫn nhận ra rằng tình cảm của Scarlett không đủ sâu sắc để xây dựng một mối quan hệ vợ chồng bền vững. Anh cảm nhận rằng Scarlett vẫn còn luôn đầy áp hình bóng của Ashley, điều này làm cho Rhett cảm thấy rất tổn thương, đầy thất vọng, buộc Rhett phải nói lên lời chia tay.

Ở ví dụ (7), Rhett tuyên bố "I can't stay here anymore." thể hiện một quyết định dứt khoát và cương quyết. Từ "can't" (không thể) mang lại cảm giác khẩn cấp và không thể thay đổi, cho thấy rằng Rhett đã đến mức không thể chịu đựng thêm được nữa. Tiếp theo là "You'll never love me." thể hiện sự thất vọng đến tận cùng của

Rhett. Mặc dù Rhett vẫn còn yêu Scarlett nhưng bây giờ đành phải chấp nhận rằng mối quan hệ của họ đã đi đến hồi kết. Rhett cảm nhận được tình cảm của Scarlett không đủ mạnh mẽ để cứu vãn mối quan hệ không có điểm chung. Rhett sử dụng cặp đại từ nhân xưng “I/me (biến thể của I) - you” với sắc thái trung hòa nhưng vẫn thể hiện được sự cao cao tại thượng vốn có của mình. Ở ví dụ (7’) là “Tôi không thể ở đây nữa. Cô sẽ không bao giờ yêu tôi.” thể hiện sự dứt khoát của Rhett vì Rhett biết chắc là dù Rhett có làm gì đi nữa thì Scarlett vẫn không đặt Rhett vào tim của mình. Rhett vẫn luôn tuyên đoán được sự việc vì Rhett biết rõ từng hành vi, tâm trí của Scarlett. Rhett dùng đại từ nhân xưng “tôi” và danh từ thân tộc “cô” để thể hiện sự xa cách, không gần gũi, thân mật trong mối quan hệ này.

Ở ví dụ (7) Scarlett níu kéo "Rhett, you can't leave!" thể hiện sự nuối tiếc của Scarlett khi đối diện với khả năng mất đi người chồng đã từng yêu cô vô bờ bến. Từ "can't" (không thể) cho thấy Scarlett sợ hãi, van nài, cầu xin Rhett ở lại. Tiếp theo là "I'll change!" không chỉ là một lời hứa mà còn thể hiện nỗ lực của Scarlett trong việc mong muốn hàn gắn lại mối quan hệ rạn nứt. Tên riêng Rhett với sắc thái gần gũi và cặp đại từ nhân xưng “I - you” với sắc thái trung hòa được Scarlett sử dụng. Còn ở ví dụ (7’) là "Rhett, anh không thể bỏ đi! Em sẽ thay đổi!" thể hiện sự hứa hẹn để giữ chân Rhett. Tên riêng Rhett được giữ nguyên khi chuyển dịch, nhưng cặp danh từ thân tộc “anh - em” với sắc thái thân mật, ngọt ngào được sử dụng khi chuyển dịch để đánh thức lòng trắc ẩn trong Rhett mà từ bỏ ý định ra đi của mình.

Đoạn hội thoại giữa Rhett và Scarlett ở giai đoạn kết thúc này là một bức tranh rõ

nét về sự tan vỡ trong mối quan hệ không hạnh phúc của họ. Sự chênh lệch trong tình cảm giữa hai người: Rhett mặc dù rất yêu Scarlett, nhưng không còn tin tưởng vào mối quan hệ này; trong khi Scarlett, mặc dù đã nhận ra giá trị của Rhett, nhưng không kịp thay đổi để giữ anh ở lại. Cuộc chia tay không chỉ là một kết thúc mà còn là một sự thất bại trong việc xây dựng một mối quan hệ vợ chồng hạnh phúc vững bền.

Nhìn chung, mối quan hệ giữa Rhett và Scarlett là một hành trình phức tạp, phản ánh sự phát triển tâm lý và cảm xúc của cả hai nhân vật không đồng điệu trong từng giai đoạn. Các cuộc đối thoại cho thấy những mâu thuẫn, thăng trầm và cuối cùng là sự chia tay không thể tránh khỏi. Qua từng giai đoạn, ta thấy rõ ràng sự phức tạp trong tình yêu và những kỳ vọng vào những điều không có thực để rồi thất vọng, gây nhầm lẫn, gây tổn thương cho nhau.

6. Thảo luận về những ứng dụng trong dạy học ngoại ngữ tại trường Đại học Sài Gòn

Đối chiếu các mối quan hệ liên cá nhân (Rhett - Scarlett) theo các giai đoạn của tác giả Adler & Ronald (2018) qua tác phẩm 'Gone with the Wind' (Cuốn theo chiều gió) không chỉ phân tích những biến động tình cảm qua từng giai đoạn mà còn mở ra nhiều ứng dụng quan trọng trong giảng dạy ngoại ngữ.

Sự khác nhau trong cách giao tiếp có thể phản ánh những giá trị văn hóa khác nhau giữa hai ngôn ngữ Anh - Việt qua cách ứng xử xưng hô: trong tác phẩm “Gone with the wind” đa phần các nhân vật sử dụng các đại từ nhân xưng để xưng gọi trong khi ở bản dịch tiếng Việt “Cuốn theo chiều gió”, các danh từ thân tộc được sử dụng nhiều hơn các đại từ nhân xưng. Điều này cho thấy trong các phong tục và giá trị văn hóa ở

mỗi ngôn ngữ được thể hiện qua lời nói và hành động của các nhân vật đều thể hiện tình cảm và các quy tắc xã hội khác biệt.

Áp dụng các giai đoạn của Adler & Ronald để xem xét cách thức mà Rhett và Scarlett giao tiếp trong các tình huống khác nhau. Từ đó, người dạy và người học ngoại ngữ có thể phân tích các tính từ, danh từ và động từ được sử dụng trong các đoạn hội thoại giữa các nhân vật (Rhett và Scarlett) để nhận ra sự khác biệt trong cách diễn đạt cảm xúc và tâm trạng ở hai ngôn ngữ Anh - Việt. Điều này không chỉ giúp người mở rộng vốn từ vựng mà còn phát triển khả năng nhận thức về ngữ nghĩa và cách diễn đạt, ứng xử trong tiếng Anh và tiếng Việt.

Từ cách diễn đạt câu trong tiếng Anh và được chuyển dịch sang tiếng Việt giúp việc học ngoại ngữ hiểu rõ hơn về những ảnh hưởng đến cách thức giao tiếp. Ví dụ, trong tiếng Anh, cấu trúc câu có thể phức tạp hơn để thể hiện cảm xúc mạnh mẽ, trong khi tiếng Việt có thể sử dụng nhiều từ ngữ đơn giản hơn nhưng vẫn truyền tải được ý nghĩa tương tự.

Bên cạnh đó, người dạy - người học có thể sử dụng các phần mềm như AntConc để phân tích tần suất từ vựng và ngữ nghĩa trong tác phẩm. Hoặc công cụ Corpus để phân tích ngữ cảnh tự nhiên của từ hoặc cụm từ, xác định mức độ trang trọng trong cách diễn đạt. Điều này giúp họ nhận diện các từ và cụm từ đặc trưng trong từng giai đoạn của mối quan hệ cá nhân của các nhân vật trong tác phẩm giữa các ngôn ngữ một cách dễ dàng hơn.

Các nền tảng học tập trực tuyến cung cấp tài liệu phong phú về đối chiếu ngôn ngữ, hoặc biên phiên dịch giúp người dạy - người học dễ dàng truy cập vào các nghiên cứu, bài viết và video hướng dẫn. Việc này không chỉ nâng cao khả năng tự học mà còn

tạo cơ hội cho học viên tương tác với giảng viên và bạn bè qua các diễn đàn thảo luận.

Sinh viên có thể thực hành dịch các đoạn hội thoại giữa Rhett và Scarlett, giúp họ nắm bắt được sự khác biệt về ngữ điệu và cách diễn đạt giữa tiếng Anh và tiếng Việt. Qua đó, họ cũng sẽ nhận thấy cách mà ngữ cảnh và văn hóa ảnh hưởng đến sự lựa chọn từ ngữ và phong cách dịch.

Việc hiểu biết về bối cảnh văn hóa và lịch sử trong tác phẩm sẽ giúp sinh viên dịch thuật chính xác hơn. Sinh viên sẽ học được cách lựa chọn từ ngữ phù hợp và thể hiện đúng sắc thái cảm xúc của nhân vật trong từng tình huống.

Sinh viên có thể sử dụng các công cụ như Google Translate để hỗ trợ trong việc dịch thuật, nhưng cũng cần phải biết đánh giá và chỉnh sửa lại văn bản để đảm bảo tính chính xác và tự nhiên. Công nghệ số đã mang đến nhiều công cụ hữu ích cho việc biên phiên dịch, giúp sinh viên cải thiện kỹ năng dịch thuật và tiết kiệm thời gian.

Bên cạnh đó, sinh viên có thể sử dụng các phần mềm như Phần mềm CAT (Computer-Assisted Translation), SDL Trados hoặc MemoQ giúp sinh viên quản lý dự án dịch thuật, theo dõi tiến độ và lưu trữ các thuật ngữ. Việc sử dụng công nghệ này sẽ giúp sinh chuẩn bị tốt hơn cho sự nghiệp biên phiên dịch trong tương lai.

Ngoài ra, nghiên cứu về mối quan hệ liên cá nhân giữa các nhân vật (Rhett và Scarlett) ở các giai đoạn đã cung cấp nhiều bài học quý giá về giao tiếp liên văn hóa, điều này rất quan trọng trong bối cảnh toàn cầu hóa. Sinh viên sẽ hiểu rằng cách diễn đạt cảm xúc và hành vi trong giao tiếp chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ văn hóa. Sinh viên sẽ học được cách đối xử với sự khác biệt văn hóa trong giao tiếp, từ đó nâng cao khả năng tương tác hiệu quả.

Từ việc phân tích các tình huống trong tác phẩm, sinh viên có thể phát triển khả năng lắng nghe và cảm thông với người khác, điều này rất cần thiết trong giao tiếp liên văn hóa. Và việc nghiên cứu các mâu thuẫn trong mối quan hệ giữa Rhett và Scarlett giúp sinh viên nhận ra rằng việc giao tiếp hiệu quả không chỉ là truyền đạt thông tin mà còn là giải quyết xung đột.

Trong hoạt động chuyển dịch và giảng dạy, việc phân tích từng giai đoạn không chỉ giúp bảo đảm sự chính xác trong bản dịch mà còn cung cấp những hiểu biết sâu sắc về các mối quan hệ liên cá nhân và sự tương tác của các nhân vật.

Sinh viên có thể học hỏi từ các tình huống cụ thể để áp dụng vào thực tế giao tiếp. Điều này không chỉ giúp sinh viên giải quyết mâu thuẫn trong các mối quan hệ cá nhân mà còn trong môi trường làm việc đa văn hóa.

Hi vọng, những vấn đề này không chỉ giúp người dạy từng bước giúp sinh viên nâng cao khả năng ngôn ngữ của sinh viên mà còn giúp các em phát triển kỹ năng mềm cần thiết và nhất là kỹ năng giao tiếp trong môi trường toàn cầu hóa hiện nay. Việc sử dụng công nghệ trong quá trình học tập và nghiên cứu cũng sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho sinh viên trong việc tiếp cận thông tin và cải thiện các kỹ năng của mình.

7. Kết luận

Trong bài viết này, chúng tôi đã tiến hành đối chiếu các mối quan hệ liên cá nhân giữa Rhett và Scarlett trong tác phẩm “Gone with the wind” thông qua các giai đoạn mà tác giả Adler & Ronald cùng các

cộng sự (2018) đề xuất. Qua việc phân tích chi tiết từng giai đoạn, chúng tôi đã làm rõ những khía cạnh tâm lý và xã hội phức tạp trong mối quan hệ của hai nhân vật, từ những bước khởi đầu đầy ngập tràn cảm xúc đến những xung đột và hiểu lầm dẫn đến sự tan vỡ.

Việc áp dụng mô hình giai đoạn vào nghiên cứu không chỉ giúp chúng ta hiểu sâu hơn về sự phát triển của các mối quan hệ mà còn tạo cơ sở vững chắc để khai thác các bài học giá trị từ tác phẩm văn học. Những giá trị này đặc biệt có ý nghĩa trong việc giảng dạy ngoại ngữ tại Trường Đại học Sài Gòn, nhất là môn học như Đối chiếu ngôn ngữ, Biên phiên dịch và Giao tiếp liên văn hóa.

Việc sử dụng các mối quan hệ liên cá nhân giữa các nhân vật (Rhett và Scarlett) làm nguồn tài liệu phong phú để giúp sinh viên nâng cao khả năng ngôn ngữ, phát triển kỹ năng giao tiếp và tư duy phản biện. Các tình huống và bài học từ tác phẩm có thể được tích hợp vào các buổi học, giúp sinh viên nhận thức rõ hơn về sự đa dạng trong văn hóa, cách thức tương tác giữa các cá nhân.

Cuối cùng, nghiên cứu này không chỉ mở ra hướng đi mới cho việc đưa ngữ cảnh văn học vào giảng dạy ngoại ngữ mà còn khuyến khích giảng viên và sinh viên cùng nhau khám phá những giá trị nhân văn thể hiện trong từng ngữ cảnh. Hi vọng bài viết sẽ là nền tảng tư liệu phong phú cho các nghiên cứu tiếp theo trong lĩnh vực giảng dạy và nghiên cứu ngôn ngữ tại Trường Đại học Sài Gòn.

TƯ LIỆU NGHIÊN CỨU

Margaret Mitchell (2019 Ed), *Gone with the wind*, Vintage Classics.

Thu, Vu Kim (2019 Ed), *Cuon theo chiều gió*, Literature Publishing House.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Adler, Ronald B.; Rosenfeld, Lawrence B. & Proctor, Russell F. (2018), *Interplay: The Process of Interpersonal Communication (14th Ed)*, Oxford University Press.
- Baker, M. (2011). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. Routledge.
- Cody Rentz (2014), "The Historical and Cultural Relevance of Gone With The Wind", *Honors Theses*, 215. https://egrove.olemiss.edu/hon_thesis/215.
- Hall, E. M. (2010). *Complexities of the Rhett-Scarlett Relationship: A Psychological Analysis*. *Journal of Literary Studies*.
- Katie Wales (1996), *Personal Pronouns in Present day English*, Cambridge University Press, Cambridge.
- James E. Houghton (2015). Cross-cultural Communication and the Importance of Understanding Cultural Norms. *Journal of International Relations*, vol. 22, no. 4, pp. 112-128.
- Jones, A. G. (1995). *The Gothic Tradition in American Literature: The New Southern Gothic*. University Press of Mississippi.
- Phê H. (1998), *Từ điển Tiếng Việt*, Social Science Publishing House - Hanoi.
- Phượng, Phạm Thị (2020), Sự khác biệt giữa đại từ nhân xưng trong tiếng Anh và tiếng Việt, *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Hải Phòng*, Số 41, tháng 7 năm 2020, trang 108-113).
- Sweeney, C. W. A. H. (2006). *Scarlett's Women: The First New Novel about Scarlett O'Hara*. New York: St. Martin's Press.
- Nguyễn Văn Thành (2003), *Tiếng Việt Hiện Đại*, Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- Tuyen, T. T. K. (2024), *Nghiên cứu từ ngữ xưng hô trong hội thoại của các nhân vật trong tác phẩm tiếng Anh và bản dịch tiếng Việt*, Nxb, Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh.

Ngày nhận bài: 17/10/2024

Ngày chấp nhận đăng: 02/12/2024